

**Latvijas Kūdras
asociācija**

KŪDRA ŠODIEN UN RĪT

Ingrīda Krīgere
LKA valdes locekle

2021. gada 18. augustā

Kūdras resursi Latvijā

- ⦿ Purvi klāj 10% no Latvijas teritorijas
- ⦿ Kūdras ieguve notiek 4% no kūdras atradņu teritorijas (0,4% no Latvijas teritorijas)
- ⦿ 40% no kūdras atradņu teritorijas ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijās
- ⦿ 10 gadu griezumā vidēji gadā tiek iegūts 0,95 miljoni t kūdras
**+0,65 miljoni tonnu
pieaugums gadā**

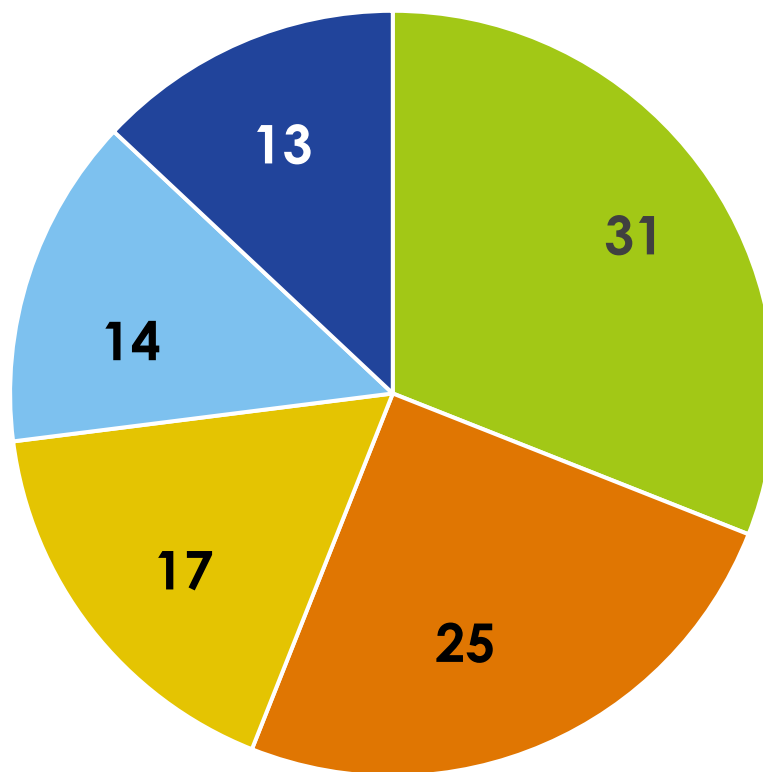

Kūdras resursi Latvijā

- ⦿ Darba vietas 1800/2700 (galvenokārt reģionos)
- ⦿ Investīcijas 2020.gadā ~19 milj eur
- ⦿ Nodokļi 2020. gadā 20 milj eur
(no tā 11,4mlj VSAI, IIN 5,9mlj, u.t.t.)
- ⦿ Vidējā darba samaksa nozarē augstāka kā vidējā darba samaksa valstī
- ⦿ Kūdras eksports 1,55% no kopējā valsts eksporta 2020

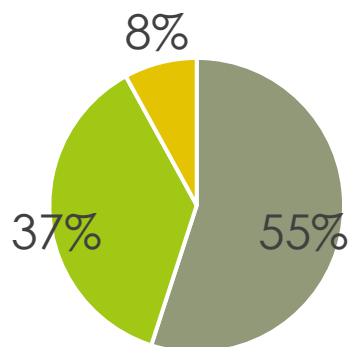
Latvijas kūdras resursu izvietojums Latvijas plānošanas reģionos %

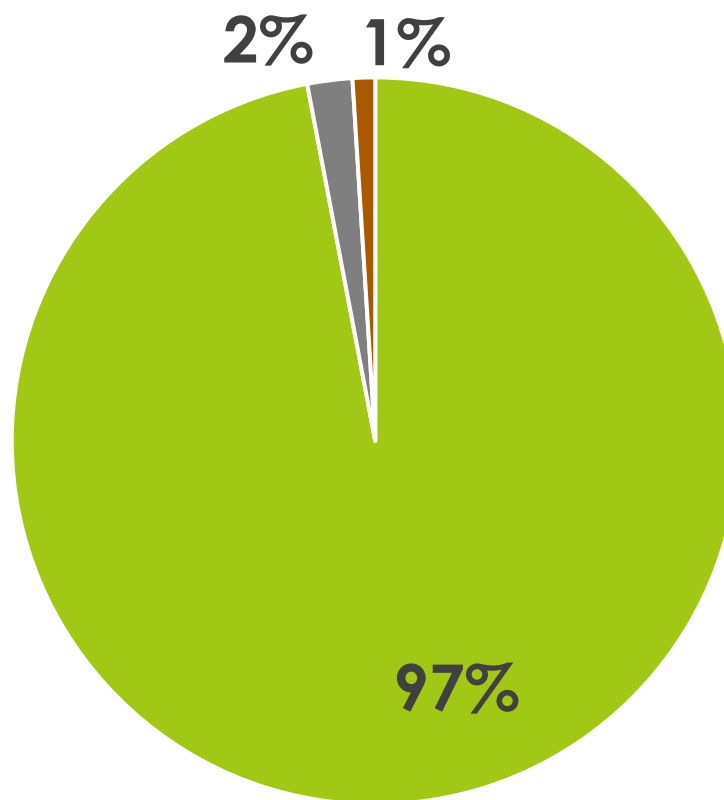
■ Latgales ■ Vidzemes ■ Rīgas
■ Kurzemes ■ Zemgales

Latvijā iegūtās kūdras izmantošana 2019

ES 2017/ IPS

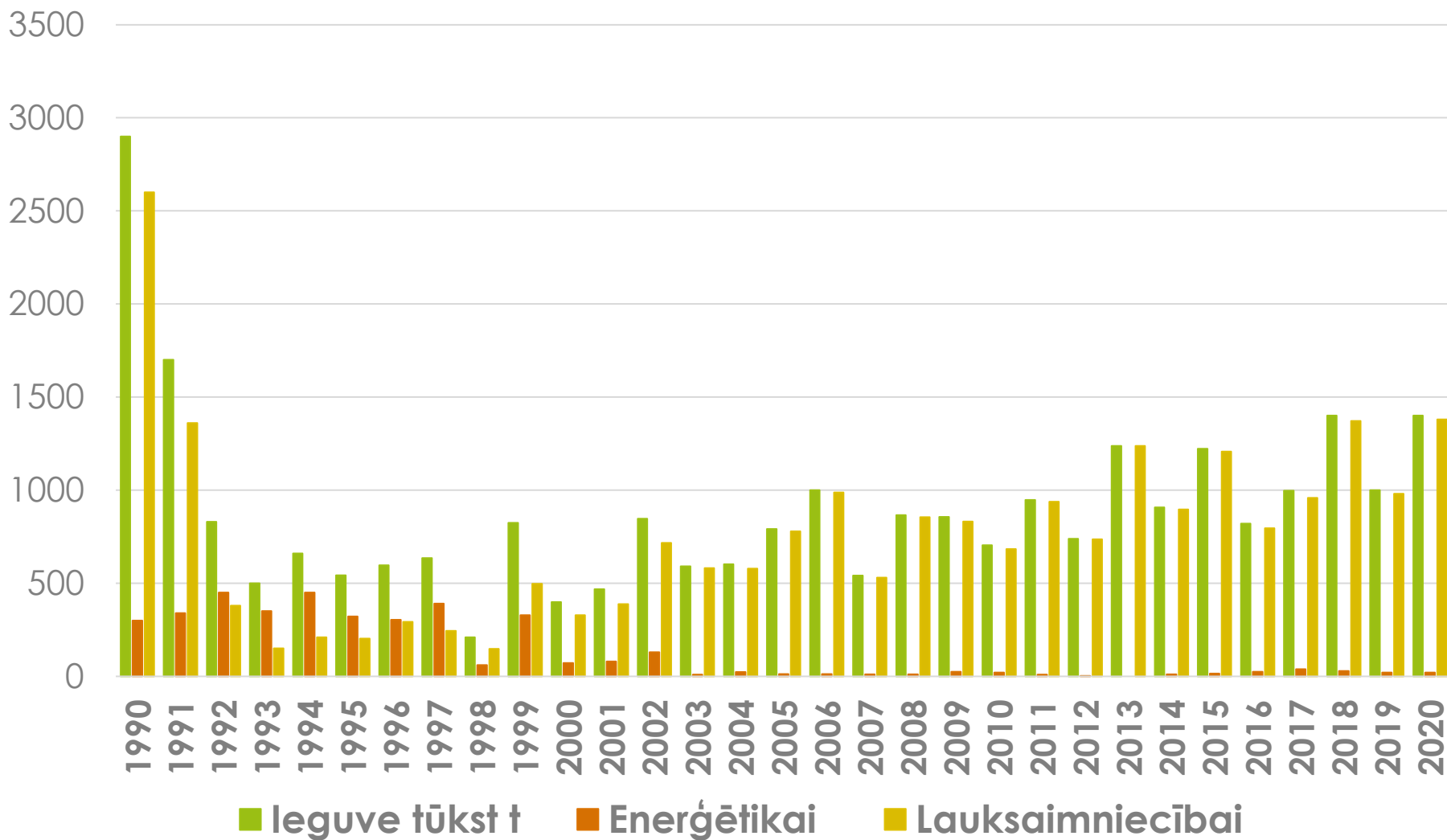

- Energētikā
- Dārzkopībā
- Citur

- Dārzkopībā
- Energētikā
- Citur

Latvijā iegūtā kūdra un tās izmantošana 1990-2020

Kūdras nozīme

**Latvijā iegūtā kūdra ir trešā daļa jeb 31%
no profesionālajā dārzkopībā izmantotās kūdras ES**

**97% no Latvijā iegūtās kūdras izmanto dārzkopībā
dārzeņu, dekoratīvo augu un koku stādu audzēšanā**

1,4 - 2% izmanto enerģētikā

93% no iegūtās kūdras tiek eksportēta

Kūdras substrātu nozīme

Pasaulē 70% no profesionālajā dārzkopībā izmantojamiem substrātiem ir kūdras substrāti

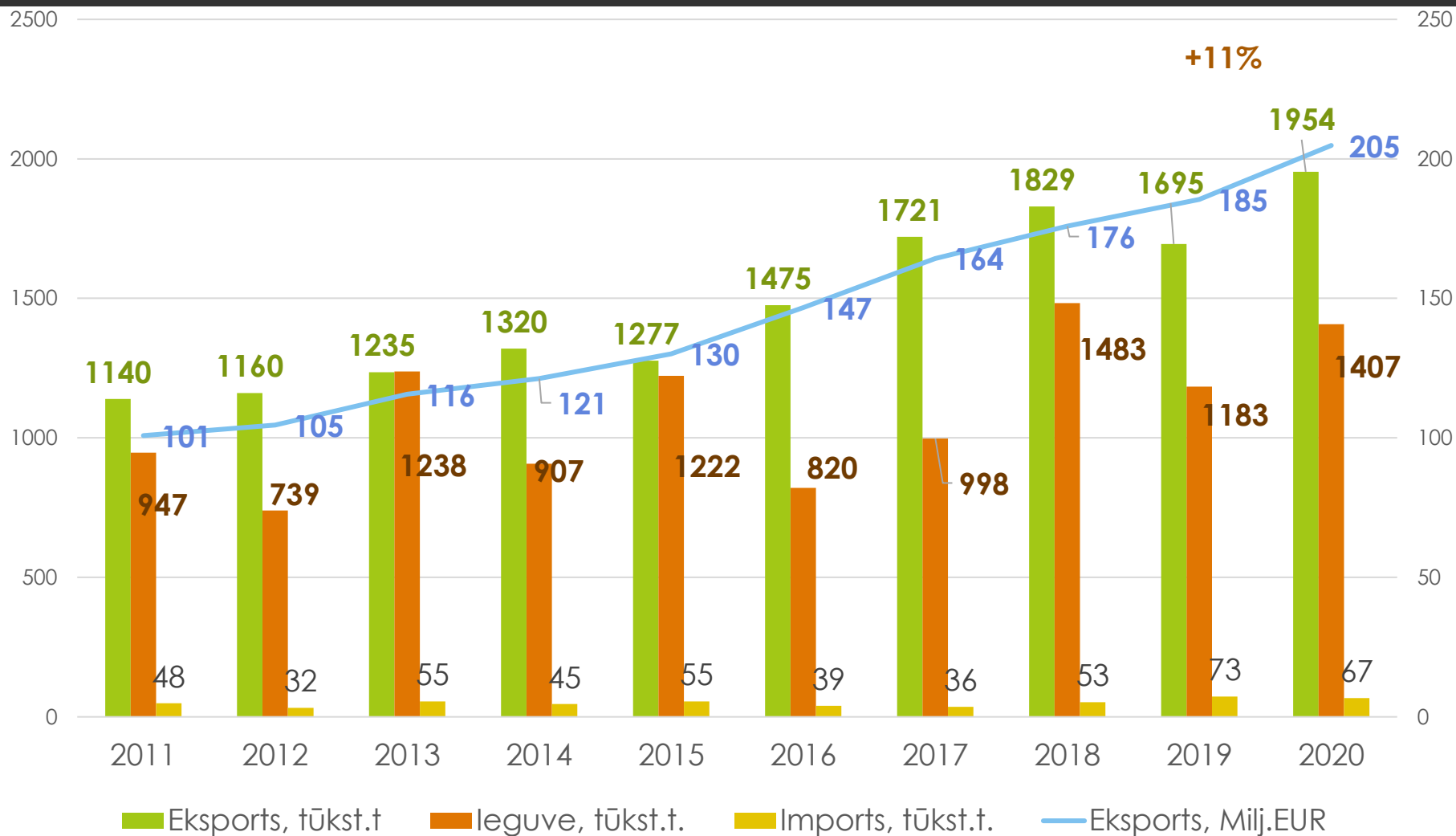
Kūdrā audzē pārtiku – dārzeņus, sēnes, garšaugus. Pieprasījums pēc pārtikas pieaug un pieaug planētas iedzīvotāju skaits (2017.gadā - 7 miljardi, 2050.gadā būs 10 miljardi)

2050.gadā pārtikas nodrošināšanai un dekoratīvajiem augiem būs nepieciešams par 415% vairāk substrātu

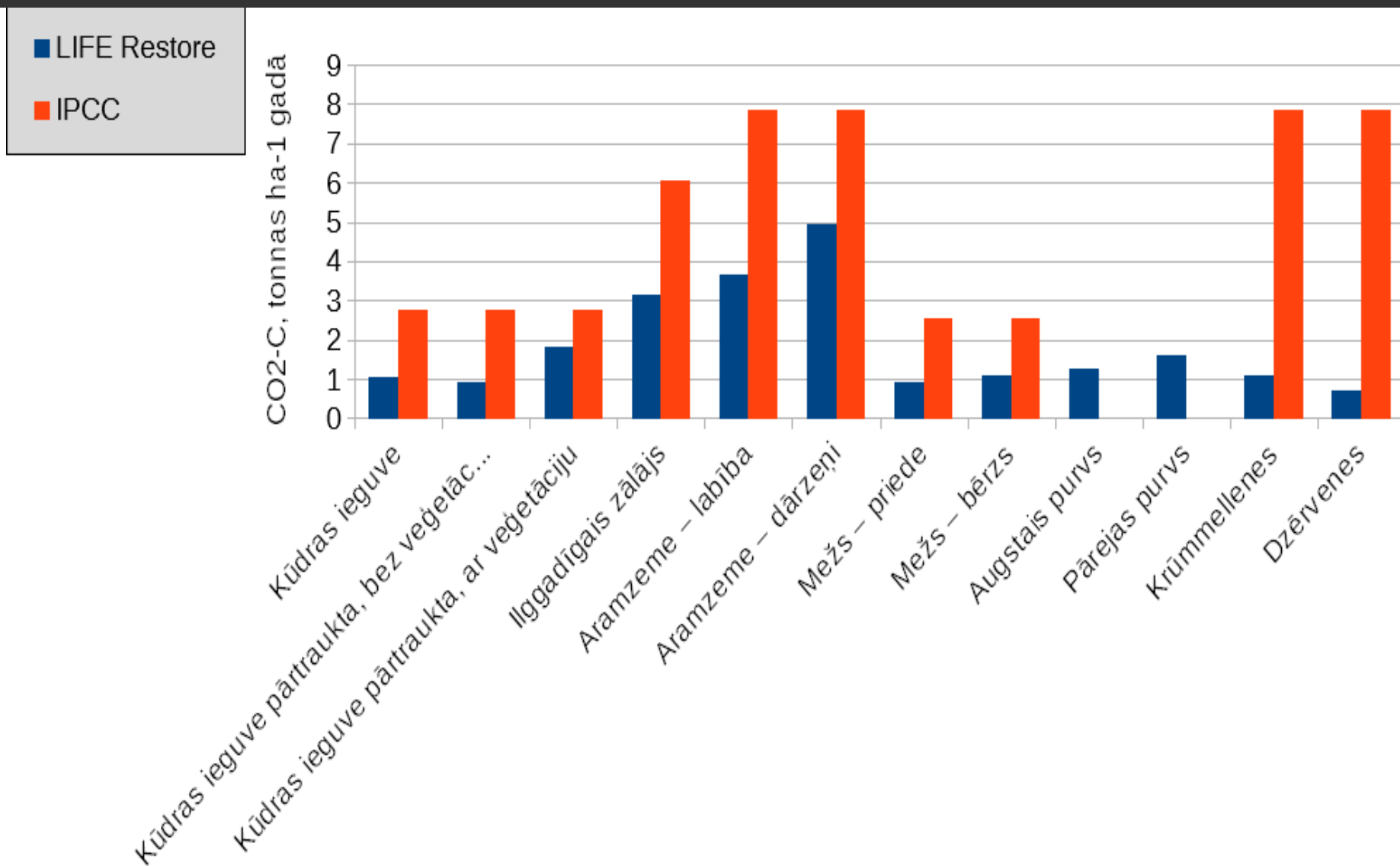
Pieprasījums pēc kūdras augs par 250%

leguve, eksports, imports tūkst.t, eksports milj eur 2011. - 2020. gads LV

LIFE Restore un IPCC 2013 augsnes CO₂ emisiju faktori

Nozares nākotnes redzējums

- 1. SEG emisiju samazināšanai jāveic vēsturiski nerekultivēto teritoriju rekultivācija;**
- 2. Jāattīsta zinātniskais potenciāls (jaunu produktu izstrāde, pētniecība, jaunu tehnoloģiju izstrāde, SEG emisiju samazinošu pasākumu izpēte)**
- 3. Jāizstrādā SEG emisiju kompensācijas mehānisms ar skaidriem noteikumiem (apmežošana, ogu audzēšana, vēja enerģija, platību renaturalizācija – veiktie pasākumi jāattiecina uz nozari, kura tos veikusi);**

Nozares nākotnes redzējums

4. Jāveicina kūdras produktu ražošana Latvijā

(substrātu rūpnīcu attīstība, celtniecība, citu produktu ražotņu izveide – priekšnoteikums tam investīciju drošība un nozares nākotnes redzējums)

5. Jāveicina apstrādāta produkta eksports

leguves procesā vienai SEG emisiju radītai tonnai jārada pēc iespējas lielāks pienesums Latvijas ekonomikai.

(investē, ja paradzama nākotne)

6. Jāveicina vietējais kūdras patēriņš

(atbalsts siltumnīcām, stādu audzētavām – SEG emisiju samazināšana uz transporta rēķina, CO₂ piesaistes palielināšana Latvijā, darba vietu radīšana reģionos)

Aktuālais

- ⊙ **Kūdras Ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2021.- 2030.gadam**
- ⊙ **Zaļais kurss – TPF, Klimata likums, Taksonomija, Bioloģiskās daudzveidības stratēģija, Zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība, Farm to fork strategy, Fit for 55, Mēslojumu regula**

Taisnīgas Pārkārtošanās teritoriālais plāns

- ⦿ Pasākumi SEG emisiju samazināšanai kūdras sektorā - *vēsturisko platību rekultivācija*
- ⦿ Pētniecības attīstība dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai vides un klimata mērķu kontekstā
- ⦿ ES nozīmes biotopu vai purvu ekosistēmu atjaunošana
- ⦿ Uzņēmējdarbības “zaļināšanas” un produktu attīstības pasākumi, veicinot energoefektivitātes paaugstināšanu un energoefektīvu tehnoloģiju ieviešanu uzņēmumos - *Modernizācijas veicināšana*

.....no 2030 – nē enerģētiskai kūdrai

Taksonomijas regula

Klimatam draudzīga finansējuma atbalsts

Taksonomija izveido pasaulē pirmo “zaļo sarakstu” (ilgtspējīgu saimniecisko darbību klasifikācijas sistēmu), kuru investori var izmantot, veicot ieguldījumus projektos un saimnieciskajās darbībās, kam ir būtiska pozitīva ietekme uz klimatu un vidi.

2021. gada 3. augustā ir publicēts Ilgtspējīgas finanšu platformas ziņojuma projekts (darba dokuments) publiskajai apspriešanai - **provizorisks redzējums un ieteikumi saimnieciskajām aktivitātēm un tehniskajiem pārbaudes kritērijiem**, kas sniegs ieguldījumu pārējo taksonomijas 4 vides mērķu - ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība, pāreja uz aprites ekonomiku, piesārņojuma novēršana un kontrole un bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana, sasniegšanā.

Neradīt būtisku kaitējumu - Klimata pārmaiņu mazināšana -

1) Mitrāji un kūdrāji ir pienācīgi aizsargāti.

2) Neizmanto kūdru vai kūdru saturošu produktu vai materiālu piemēram, kā augšanas vidi, mēslojumu utt.

Fit for 55 pakotnes projekts

Izmaiņas LULUCF/ZIZIMM regulā

Mērķi:

- ⦿ Palielināt sektoru mērķus atbilstoši vērienīgākajam mērķim samazināt emisijas par 55 % 2030.
- ⦿ Izveidot papildu finansiālus stimulus ZIZIMM emisiju samazināšanai un piesaistes palielināšanai.
- ⦿ Sertifikācijas sistēma oglekļa emisijām.

Iespējas:

- ⦿ Substrāti, piemēram, kūdras produkti, var palīdzēt ES sasniegt savu mērķi palielinot oglekļa piesaisti.
- ⦿ Komisijas plāns iestādīt 3 miljardus koku ir iespēja veicināt kūdras substrātu nozīmi klimata uzlabošanai.
- ⦿ Dalībvalstīm tiek dota zināma brīvība izlemt, kā tās vēlas rīkoties, lai sasniegtu mērķus.

Draudi:

- ⦿ Degviela. Stingrāki noteikumi var apgrūtināt un/vai sadārdzināt ieguvu.
- ⦿ L/S radītās emisijas ir visgrūtāk samazināt, dalībvalstis var censties samazināt emisijas no citām nozarēm, piem., kūdras.
- ⦿ EK ir negatīva attieksme pret kūdru

Bioloģiskās daudzveidības stratēģija

ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija, EK plāno pieņemt 2021. gada 4. ceturksnī

- ⦿ Visaptverošailgtermiņa plāns dabas aizsardzībai un ekosistēmu degradācijas novēršanai, lai panāktu Eiropas labklājību bioloģiskajā daudzveidībā un tās atjaunošanos līdz 2030.
- ⦿ Satur īpašas saistības un darbības, kas jāveic līdz 2030. gadam, ietver plašāku ES mēroga aizsargājamo teritoriju tīkla izveidi uz sauszemes un jūrā, ES dabas atjaunošanas plāna uzsākšanu.

Bioloģiskās daudzveidības stratēģija

- ⦿ **Iespējas** – kūdras nozares pieredze rekultivācijas veikšanā, substrāti un mēslošanas līdzekļi pilsētvides apzaļumošanai, bioloģiskās daudzveidības veicināšanai. Pārtikas audzēšanas veicināšana, izmantojot kūdras produktus.
- ⦿ **Problēmas** – var tikt veidotas vairāk aizsargājamās teritorijas un samazināties ieguve.

“Farm to Fork” stratēģija

Stratēģija “No lauka līdz galdam”

EK galvenā stratēģija lauksaimniecības nozarei saskaņā ar Eiropas Zaļo kursu.

- ⦿ Komisija centīsies samazināt pārtikas ražošanas radīto piesārņojumu, samazinot mēslošanas līdzekļu un pesticīdu izmantošanu, potenciāli radot lielāku pieprasījumu pēc tīrākām alternatīvām un tādām piedevām kā biostimulanti.
- ⦿ EK negrasās pārskatīt nesen pieņemto Regulu par mēslošanas līdzekļiem, kas nosaka noteikumus biostimulantiem, mēslošanas līdzekļiem un citiem līdzīgiem produktiem.
- ⦿ Regula pilnībā stāsies spēkā līdz 2022. gada jūlijam.

Eko marķējums

- ⦿ **Kūdras neizmantošana substrātos un mēslošanas līdzekļos – ne vairāk kā 20% kūdras!!!**

Regulas komentēšanas iespējas līdz 16.septembrim

Aktuālais

SEG emisiju ietilpīgi uzņēmumi meklē veidus kā spodrināt savu tēlu un veikt darbības klimata uzlabošanai, pārkot zemi citās valstīs un veicot renaturalizāciju, veidojot tautsaimniecībā neizmantojamas zemju platības.

- ⦿ Vai Latvijas zeme tiks iztirgota emisiju krātuvju izveidei un citu valstu klimatam radīto zaudējumu segšanai?
- ⦿ Vai Latvija kļūs par koloniju, kur tiks glābtas un aizsargātas dabas vērtības uz mūsu ekonomikas rēķina?

Citās valstīs

⊙ **Vācija**

⊙ **Īrija**

⊙ **Somija**

⊙ **Lietuva**

⊙ **Igaunija**

Kāda būs nākotne?

- ⦿ **Vai citas valstis lems kā mums saimniekot?**
- ⦿ **Vai mūsu valstī tiks pieņemti reāli un ar nozarēm saskaņoti mērķi un lēmumi?**
- ⦿ **Vai augstie klimata mērķi ļaus pastāvēt Latvijas tautsaimniecībai?**
- ⦿ **Kāda būs mūsu turpmākā rīcība?**

**Latvijas Kūdras
asociācija**

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Ingrīda Krīgere
valdes locekle

www.latvijaskudra.lv